

J. J. Mikkola.

Vain muutama kuukausi sitten, kesän korkeimmillaan ollessa, juhlimme Jooseppi Julius Mikkolan 80-vuotispäivää. Nyt on murheellinen velvollisuutemme jo merkitä risti hänen nimensä ylle. Odottamattomana ja yllättävänä levisi tieto lauantaina, syyskuun 28. päivänä keskipäivällä kautta maan, että saman vuorokauden varhaisina aamuyöntunteina professori Mikkola oli siirtynyt ajasta ijäisyyteen. Samalla oli päättynyt työteliään ja tietorikkaan tutkijan, suuren, aloite- ja heräterikkaan tiedemiehen, jalon kansalaisen ja isänmaanystävän maallinen vaellus.

Mikkolan 80-vuotispäivän johdosta hahmottelimme hänen elämäntyönsä merkitystä ja sen eri puolia, nyt on meidän lausuttava julki syvä kaipauksemme ja valituksemme sen suuren menetyksen johdosta, joka koko kansaamme kohdanneena on erikoisesti tullut karjalaisille raskaana iskuna.

Suurin juhlallisuuksin siunattiin professori Mikkolan tomu viimeiseen lepoonsa Helsingin vanhassa kirkossa torstaina, kuluvaan lokakuun 3. päivänä rovasti V. I. Forsmanin suorittaessa vainajan siunauksen. Muotokauniissa, sisältörikkaassa puheessa hän luonnehti ylevähenkisen tutkijan sisäisen elämän kehitystä, tiedemiehen harrasta pyrkimystä ja intomielistä kilvoittelua löytääkseen ja tavoittaakseen totuuden. Runoilijan sanoja käyttäen hän lausui, ettei Mikkolakaan varmaan ollut säästynyt siltä tietämisen tuskalta, jota jokainen todellinen tutkijahenki on hiljaisessa työkammiossaan saanut jossakin elämänsä vaiheessa kokea ja tuntea. Mutta vapautunut, valoisa, rauhoittava olemus todisti Mikkolan saavuttaneen työssään ja elämässään sen kehitysvaiheen, jolloin ahdistus ja tuska on voitettu ja sisäisen rauhan ja onnen tunne on päässyt säteilemään hänestä ympäristöönsä. Kii-

ja kasvattajilla olisi vuoren varma usko kansamme ylösnousemiseen ja sen omintakeiseen muinaisuuteen pohjatuvaan rikkaaseen hengenelämään, tuntuisi kansamme tulevaisuus aivan pimeältä ja toivottomalta. Niin ei ole asianlaita. Me kuljemme ja meidän on kuljettava valoisampaa tulevaisuutta kohti. Mutta tämä voi tapahtua vain siten, että henkinen elämämme tervehtyy ja meitä ympäröivä ilmapiiri seestyy. Näin uskommekin tapahtuvan!

W. Keynäs.

Prof. Mikkolan ruumiinsiunaus Helsingin vanhassa kirkossa. Rehtori Långfors ja vararehtori Lönnroth laskevat Helsingin Yliopiston seppeleen.

tollisin mielin kirkontäyteinen harras saattajajoukko kohosi seisaalleen yhtyen siunaajan viimeiseen palveluun vainajalle.

Vainajan muistolle omistetuista puheista mainitakoon tässä erikoisesti hänen puolisonsa kirjailija Maila Talvio-Mikkolan kaunis, ylentävä puhe, jossa hän kiitti puolisoaan yli puolen vuosisadan kestäneestä pitkästä ja rikkaasta yhteiselämästä. Varsinaisen muistopuheen piti professori Y. H. Toivonen luonnehtien professori Mikkolan elämäntyötä ja sen merkitystä tiedemiehenä, yliopistonopettajana ja kansalaisena. Seurasi sen jälkeen tasavallanpresidentin, opetusministeriön, virallisten eri laitosten, järjestöjen ja kansalaisyhtymien seppeleenlasku muistosanoineen. Siten olivat edustettuina yliopisto, Suomalainen Tiedekatemia, Suomen Tiedeseura, Suomalais-ugrilainen Seura, Kalevala-seura sekä monilukuiset satakuntalaiset järjestöt ja elimet. Karjalan Sivistysseuran seppeleen toivat filosofiantohtori R. Engberg ja opettaja W. Keynäs, joista ensinmainittu lausui muistosanat seuran entiselle varapuheenjohtajalle ja seuran historiakomitean jäsenelle. Siunaustilaisuuteen saapuneista adresseista mainitakoon Suomen marsalkan ja professori Jean Sibeliuksen, J. J.

Mikkolan Hämeenlinnan normaalityönsä aikaisen koulutoverin ja ystävän, lähettämät.

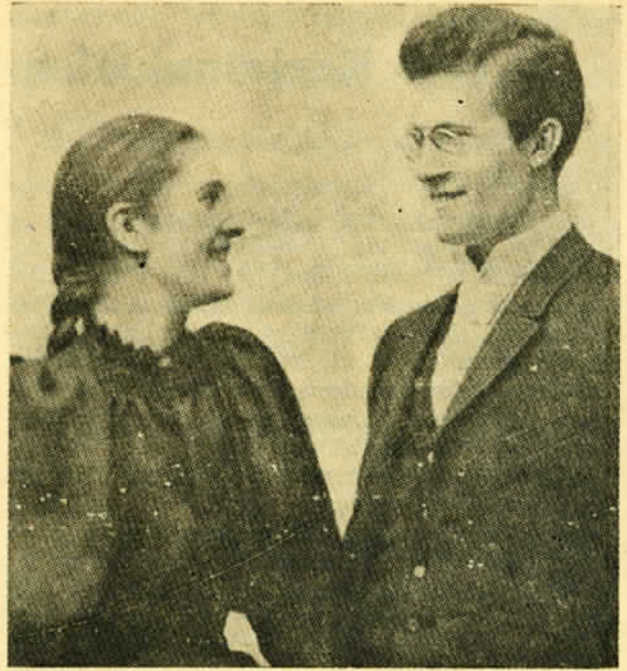
Vainajan tomu kätettiin siunaustilaisuuden jälkeen Helsingin hautausmaan multiin.

*

Mainittakoon tässä yhteydessä, että vainaja joitakin aikoja ennen kuolemaansa oli lehtemme toimittajalle lähettänyt sydämellisen kiitoksen niistä onniteluista, joilla Karjalan Sivistysseura, lehtemme ja muut karjalaiset olivat häntä muistaneet heinäkuun 6. päivänä, lausuen erityisellä mielihyvällä muistavansa näitä tervehdyksiä ja lisäten samalla uskovansa karjalaisten ja Karjalan tulevaisuuteen. Tämä tervehdys on karjalaisille, lehdellemme ja sen lukijoille nyt entistäkin kallisarvoisempi, kun sen lähettäjän tietäjähenki on siirtynyt pois näistä maisista majoista alhaisiin maaemihin, ylhäisiin taivosiin. Niin eläköön ja liikkukoon Mikkolan henki kohottavana ja rohkaisevana keskellämme, herätettä antavana ja yhä jalompiin päämääriin ja saavutuksiin kannustavana.

Samalla kertaa kuin me hyvällä kaipauksella ja kiitollisin mielin muistelemme suurta ystäväämme ja neuvonantajaa prof. J. J. Mikkolaa, samalla meillä on tilaisuus onnitella ja kiittää hänen puolisoaan, kirjailija Maila Talvion hänen 75-vuotispäivänsä johdosta. Hän nim. saavutti tuon kunnioitettavan iän tämän kuun 17. p:nä. Mikkolapuolisoiden vaikutus kansamme henkisen elämän kohottamisessa ja sen muinaisuuden valaisemisessa on ollut hyvin monisäikeinen ja antoisa. Se on ulottunut myöskin sille työsaralle, jolla seuramme ja lehtemme ovat koettaneet uurrastaa. Siinä muistelmakirjoituksessa, jonka julkaisimme viime heinäkuun 10 p:nä ilmestyneessä lehtemme numerossa prof. Mikkolan 80-vuotispäivän johdosta, tuli mainituksi, miten prof. Mikkola rouvineen oli 40-vuotta sitten, syksyllä 1906 Vienen Karjalaisten Liiton perustavassa kokouksessa Tampereella ja miten he innostavasti vaikuttivat niihin karjalaisiin, jotka silloisissa oloissa jakoivat työntyä perustamansa järjestön turvissa uudelle taipaleelle.

Eräs niistä Karjalan miehistä, joka oli perustamassa sanottua järjestöä, kertoo mitenkä kokous oli kotvan aikaa jatkunut, kun hän erään toisen karjalaisen keralla oli ollut kokoushuoneen eteisessä. Silloin oli siihen saapunut ulkoa mies ja nainen, jotka olivat tiedustelleet karjalaisten kokousta. Kun sitten oli selvinnyt puolin ja toisin, ketkä tapajat olivat, oli siittä seurannut aitokarjalainen tervehtiminen ihan "sepyämiseen" asti. Itse kokoukseenkin tulijavieraat toivat oman lämpimän ja innostavan osuutensa. Tulijain oli ollut tarkoitus saapua jo ennen kokouksen alkamista, mutta silloinhan olivat lakkohommat, ja juna oli myöhästynyt. Tämän kyllä herrasväki Mikkola jo kotoa lähties-

Viime vuosisadan vaihteessa otettu kuva Maila ja J. J. Mikkolasta.

sään tiesi, mutta he lähtivät sittenkin. Erikoisesti kertoja muisteli kirjailija Maila Talvion tilaisuudessa pitämää innostavaa ja suurella lämmöllä esittämää puhetta. Puheensa lähtökohdaksi oli hän ottanut laulun sanat: "Vienen rannalta koivun alta, kuulin laulun kauniin..." Puhe oli ollut niin hehkuvan lämmin, sydäimestä sydämiin käypä, että miesten miestenkin silmistä oli kynnel herahantunut. Kertoja mainitsi lisäksi, että vain se seikka, että järjestön luottamusmiehet oli jo ennen Mikkolain saapumista valittu, selittää se, että kumpaakaan kysymyksessä olevista henkilöistä ei mainita uuden järjestön johtomiesten joukossa.

Toinen Karjalan mies, sanotun kokouksen sihteeri, puolestaan muistelee: Kauniilla kansan laulun sanoilla aloitti kirjailijatar Tampereen kokouksessa lämpimän, lennokkaan puheensa. Heti ensi sanoiltaan puhuja vei kaikki kuulijat mukaansa eikä jäänyt siellä yhtään silmää kostumatta. Tuskinpa on ketään siellä mukana ollut, ken ei vielä tänäpäivänäkään muistaisi tuota hentoa, sielukasta puhujaa. — Sanat tulivat lämpöä ja rakkautta kovaosaista Karjalan heimoa kohtaan ja syöpyivät ja painuivat lähtemättömästi jokaisen kuulijan sydämeen. — Vaatimaton kiitoksemme 75-vuotta täyttäneelle kuuluisalle kirjailijalle, näin toivoo kokouksen sihteeri.

Mutta myöhemminkin on kirjailija Maila Talvion puolisonsa rinnalla jaksanut monien monien tärkeiden toimien rinnalla mielekiinnolla seurata miehensä harrastuksia myöskin karjalaisuuden palveluksessa. Siksi karjalaiset ja seuramme tuntevat kiitollisuutta ei vain manan majoille siirtynyttä suurta tukijaansa, prof. Mikkolaa, vaan myöskin Suomen suurta tytärtä, kirjailija Maila Mikkolaa kohtaan onnitellessaan häntä hänen merkkipäivänsä johdosta!